

Ens
ha arribat

Publicitat i
assegurança

Tot i la retallada, el Ministeri de Defensa dedicarà a publicitat i a activitats d'imatge un total de 3,4 milions. És a dir, gairebé el mateix que es gastarà en l'assegurança del personal.

Any
Salvador Espriu

Tal vegada la vida de
l'home és només una
mort itinerant.

Avui és festa

Miquel
Berga

'El cuaderno gris'

"La desatención por la literatura catalana en su lengua es grave en Madrid –aunque no tanto como fue– y donde primero se nota es en las librerías. A esta ignorancia estúpida la llaman algunos patriotismo, lo que daría la razón a mis amigos catalanes más ofendidos y extrañados." Aquesta reflexió amb tantes ressonàncies avui dia és de 1973, a les acaballes del franquisme i és de Dionisio Ridruejo, el traductor d'*El quadern gris* de Josep Pla. Pobre Ridruejo!, el seu espant hauria anat en augment si hagués viscut fins avui. Li costaria entendre el curiós fenomen que fa que autors amb noms catalans (Jaume Cabré, Quim Monzó...) venen més exemplars en llengües i països estrangers que no pas en les edicions en

En la traducció de Ridruejo hi batega el català original de Pla

castellà que es publiquen a la península Ibèrica. Ara gràcies al treball tenaç i rigorós del professor de la UPF Narcís Garolera, s'ha reeditat *El quadern gris* amb el benefici d'una revisió escrupolosa del text a partir del manuscrit original. I la mateixa revisió ha permès una nova edició de la traducció, obra de Ridruejo i la seva esposa Glòria de Ros, amb el títol *El cuaderno gris*. Ridruejo i senyora treballaven amb l'edició catalana i no pas amb el manuscrit. Exemple: si Pla escriu "solterona", una castellanada, el corrector català ho canvia per "vella senyora" i, per tant, Ridruejo tradueix "vieja señora". En l'edició actual, i després d'aquest rocambolesc recorregut, a la versió castellana s'utilitza la paraula "solterona" i es restitueix, doncs, amb una paraula perfectament castissa el sentit del manuscrit del propi Pla. Els bons treballs filològics sempre s'acaben convertint en lliçons d'història, de sociolingüística, de política... En la traducció de Ridruejo hi batega el català original de Pla, de manera que si es llegeix en veu alta un se sent quasi obligat a llegir *El cuaderno gris* amb un marcat accent català. Potser Pla va ser el darrer pont possible entre el món català i el castellà i d'aquí una certa malenconia, com la que ja després el mateix Ridruejo al pròleg: "¡Qué provechosa sería la influencia de Pla tierra adentro!"

L'endemà del dissabte

Matthew Tree

Cru. Potser els lectors habituals d'aquesta columna –des d'aquí m'agradaria saludar tant l'un com l'altra– hauran notat que de tant en tant hi surten referències a una revista digital nord-americana que es diu *The Raw Story* (un nom que en català seria alguna cosa com ara *Al gra*). Fundada el 2004 a Washington, *The Raw Story* ha aconseguit una mena de quadratura del cercle periodístic, tot cridant l'atenció dels lectors a unes notícies que són del tot fidedignes amb l'esquer d'uns titulars ben sensacionalistes.

Gra. Aquí en teniu uns quants exemples recents, d'aquests titulars: "Ashton Kutcher [l'actor que fa el paper del fundador d'Apple en

una pel·lícula biogràfica recent] se'n va a l'hospital després d'un intent de seguir la dieta frugívora de Steve Jobs". O bé: "L'Associació Nacional del Rifle [el lobby proarmes als EUA] sí que va donar el seu suport al control d'armes als anys seixanta, a causa dels Panteres Negres". O bé: "Un passatger d'un creuer de luxe es queixa perquè «El terra està cobert d'excrements.»" O bé: "L'home que va matar Bin Laden viu pitjor que un delator de la màfia després d'haver deixat la marina de guerra". Són titulars que, com es veu, tenen força impacte, segurament perquè es distancien una mica dels esdeveniments a què es refereixen a fi de recalcar l'aparent absurditat d'aquests.

Logotip de la revista 'The Raw Story'

Put. Una fórmula, aquesta, que funcionaria de meravella amb certes notícies espanyoles i catalanes. Vet aquí unes quantes possibilitats basades en els esdeveniments de la setmana acabada d'acabar: "Una representant del govern central vol que un país emporit pagui 12 milions d'euros perquè s'hi pengin milers de

banderes", "La tortura d'uns animals indefensos, defensada democràticament a Madrid", "La filla del rei d'Espanya, l'única persona no impunita en un frau col·lectiu presumptament organitzat pel seu marit", "Una llei odiada per amplis sectors de la població és imposada pel Ministre d'Educació per tal de fomentar la tolerància", "El número dos del partit espanyol majoritari vol sancionar 14.000 persones per haver xiulat en un lloc públic". O fins i tot es podria incloure una notícia internacional recent que afecta Catalunya i Espanya en tant que països si més no nominalment catòlics: "Un home que afirma ser el representant de Déu tot poderós a la Terra dimiteix al·ludint motius de salut".

Vuits i nous El peu

Manuel
Cuyàs

Gian Lorenzo Bernini, conegut per tothom només com a Bernini, va omplir Roma d'esglésies, fonts, columnes, elefants, dofins i homes i dones de pedra exasperats. Jo, i com jo tanta gent que va a contemplar-lo, li prefereixo el conjunt escultòric conegut com a Èxtasi de santa Teresa, paroxisme del barroc marmori que es troba situat en un altar de l'església de la Victòria. No és ben bé al centre monumental de la ciutat, s'ha de caminar una mica per arribar-hi, però sempre que vaig a Roma, com he fet ara, emprenc el camí. Davant l'escultura els visitants fan la mitja rialla perquè és sabut que el tal èxta-

si, la cara de felicitat i laxitud que la santa fa, Bernini el va anar a localitzar en la fesomia de les dones quan acaben de passar pel clímax sexual i s'abandonen. Teresa d'Àvila feia poc que havia mort i un cardenal encarregava a Bernini la plasmació de les experiències místiques que la santa havia descrit. On havia d'anar a trobar l'escultor referents d'una cosa tan rara i inèdita? De fet, Bernini, que la sabia molt llarga, es va avançar als visitants d'ara i de sempre, perquè l'àngel que acompanya la santa, que li sosté la túnica i que li acaba de retirar la sageta portadora de la sensació sobrenatural, somriu

ANTHONY GARNER

com nosaltres mentre la contempla.

Però jo aquest cop, més que en la cara de la santa, em vaig anar a fixar en el peu esquerre que surt desmaiada, també en èxtasi, de sota el mar de replecs de la seva túnica. Se n'ha de saber molt de tot, de dibuix, d'escultura, d'anatomia, de composició i també d'adjectivar per posar el peu en aquell lloc just. Una mica més a la dreta o a l'esquerra i tot el conjunt se n'hauria

ressentit. Partint del peu i projectant la

mirada amunt, l'observador pot veure el cos que la túnica tapa absolutament: les cames flexionades, l'espasme del tronc, els braços buscant on sostenir-se... Amb una

cara, una mà i aquest peu, Bernini ens ofereix un nu complet, que l'àngel trapella també endevina.

Als que escrivim –també als diaris– ja ens agradaria arribar a aquest dir sense dir, a aquest situar les coses i les paraules en el seu exacte lloc, a la sensació d'ingravedesa d'una peça que deu pesar dues tones. No només llegir ensenya a escriure. Una escultura també ho fa i, si és com aquesta, et diu com és lluny i difícil l'objectiu de l'excel·lència.